Concert
Œuvres de Komitas

dédié au centenaire
du Génocide Arménien
(1915 - 2015)

Interprétées par
Mekertitch Mekertitchyan
baryton
Antoine Terny
piano

24 avril 2015 à 20h00
Maison des Chœurs de Montpellier
(arrêt de tram: Albert 1er)

Entrée: 15€ (10€ étudiant)

Réservation: 06 51 87 39 56
contact@hay-m.org

Plus de détail: www.hay-m.org

Chansons traditionelles arméniennes

Organisé par l'Amicale Arménienne de Montpellier et de la Région.

KOMITAS (Soghomon Gevorki Soghomonian, 1869 - 1935)

Compositeur, ethnomusicologue, scientifique, pédagogue, chef de chœur, chanteur, le Père Komitas (Vardapet Komitas), fort d'un enthousiasme pour le public, a établi la musique classique arménienne avec ses diverses activités, a sauvé la chanson paysanne de l'oubli, a transcrit en mode polyphonique les chansons folkloriques arméniennes et les mélodies spirituelles et sacrées.

Les concerts de Komitas avec l'élaboration des chansons folkloriques, spirituelles et sacrées arméniennes ont eu lieu à Paris puis à Igdir, à Vagharshapat, à Erevan et à Tbilissi. Durant l'un de ces concerts, le célèbre compositeur et pianiste français Claude Debussy baise la main de Komitas en s'agenouillant et en lui disant : «Mon Père, vous êtes extraordinaire, je m'incline devant votre génie musical».

En 1910, Komitas crée la chorale "Goussan" constituée de 300 membres. Il donne de nombreuses conférences et concerts dans toute l'Europe, la Turquie et l'Egypte.

Komitas est le premier musicologue non-européen de l'Internationale Musikgesellschaft (Société internationale de musique) de Berlin.

Le 24 avril 1915, au début du génocide arménien, le régime jeune-turc arrête Komitas avec 600 autres intellectuels arméniens pour les déporter puis les exécuter. Après deux semaines de détention et tortures, il est libéré et retourne à Constantinople grâce à l'intervention et aux pressions des ambassadeurs européens et américains. Les épisodes épouvantables du génocide et la tragédie d'anéantissement de son peuple, ont eu de graves répercussions sur le monde intérieur sensible et délicat du Vardapet, et il a perdu la paix de l'esprit.

En avril 1919, Komitas a été transféré dans un hôpital psychiatrique à Paris, où il est décédé le 21 octobre 1935.

***

ԿՈՄԻՏԱՍ (Սողոմոն Գևորգի Սողոմոնյան, 1869 - 1935)

Կոմպոզիտոր, ազգագրագետ, գիտնական, մանկավարժ, խմբավար,երգիչ, հասարակական հզոր եռանդի տեր արվեստագետ Կոմիտասն իր բազմաբնույթ գործունեությամբ հիմնադրեց ազգային դասական երաժշտությունը, մոռացությունից փրկեց հայ գեղջուկի երգը, բազմաձայնեց հայ ժողովրդական երգն ու հոգևոր եղանակները:

Հայ ժողովրդական և հոգևոր երգերի մշակումներով Կոմիտասի համերգները տեղի ունեցան Փարիզում, այնուհետև Իգդիրում, Վաղարշապատում, Երևանում և Թիֆլիսում: Համերգներից մեկում, ֆրանսիացի հայտնի կոմպոզիտոր-դաշնակահար Կլոդ Դեբիւսին՝ ծունկի գալով համբուրում է Կոմիտասի ձեռքերը՝ ասելով. «Հանճարեղ հայր Կոմիտաս՝ խոնարհվում եմ Ձեր երաժշտական հանճարի առջև»:

1910 թվականին Կոստանդնուպոլիսում Կոմիտասը ստեղծում է «Գուսան» երգչախումբը *300* անդամներով: Նա բազմաթիվ դասախոսություններ և համերգներ է ունենում ամբողջ Եվրոպայում, Թուրքիայում և Եգիպտոսում:

Կոմիտասը Բեռլինի Միջազգային երաժշտական ընկերության առաջին ոչ եվրոպացի անդամն էր:

1915 թվականի ապրիլի *24*-ին երիտթուրքական վարչակարգը շուրջ *600* հայ մտավորականների հետ ձերբակալեց նաև Կոմիտաս Վարդապետին և աքսորեց: Երկու շաբաթ անց եվրոպական և ամերիկյան դեսպանների միջնորդությամբ նա ազատ արձակվեց և վերադարձավ Կոստանդնուպոլիս: Եղեռնի խստմնելի դրվագները և իր ժողովրդի կործանման ողբերգությունը ծանր ազդեցին Վարդապետի հոգեբուժարան և զգայուն ներաշխարհի վրա, և նա կորցրեց հոգեկան անդորրը:

1919 թվականի ապրիլին Կոմիտասին տեղափոխեցին Փարիզի հոգեբուժարան, որտեղ էլ Նա վախճանվեց *1935* թվականի հոկտեմբերի *21*-ին:

Mekertitch MEKERTITCHYAN

Baryton, chef de choeur

Né à Erevan en Arménie, Mekertitch Mekertitchyan y a suivi des études de langues, puis après son admission au Conservatoire National Supérieur d'Erevan, il a poursuivi une formation complète en chant classique et direction de chœur.
Soliste de l'Opéra d'Erevan, il y interprète de nombreux rôles du répertoire de baryton.
Il dirige le chœur d'hommes "Narek" en Arménie et la chorale de l'église Sainte Croix de Varag d'Arnouville en France, où il réside depuis 2000. Il est également professeur de chant, notamment au Conservatoire de Vaucresson.
Il a réalisé de nombreux enregistrements, édités en plusieurs CDs consacrés principalement à la musique arménienne, notamment à celle de Grigor Narekatzi (Grégoire de Narek) - Odes et cantiques du Xème siècle, Musique sacrée arménienne du Vème au XIIème siècle, avec le chœur masculin "Narek", Komitas - Chants spirituels, Nikol Galanderian - Mélodies. Un de ces CDs est consacré aux chants italiens et napolitains.
Il se produit en récitals et en spectacles en France, en Italie, en Belgique, en Allemagne, en Pologne, en République tchèque, en Russie, en Ukraine, en Iran, en Géorgie, en Estonie et aux Etats-Unis.

Antoine TERNY

Pianiste

Pianiste et accompagnateur, il a débuté ses études de piano au Conservatoire de Paris. Il intègre par la suite le Conservatoire de Boulogne en 2000 où il approfondit sa technique de piano, tout en se formant à l'accompagnement du chant et des instruments. Après y avoir obtenu le premier prix à l'unanimité au Diplôme d'Etudes Musicales en 2003, il étudie l'improvisation dans la classe de Francis Vidil au Conservatoire de Versailles. S'étant enrichi de ses multiples expériences d'accompagnement dans les différents conservatoires de Paris et sa région, il obtient en 2006 le Diplôme d'Etat de professeur de musique, en Accompagnement musical.
Antoine Terny est également un soliste brillant, comme l'attestent les récompenses qu'il a reçues lors de concours de piano, remportant le concours «Les clés d'or» à l'unanimité, le concours de Vulaines-sur-Seine avec les félicitations du jury, obtenant le troisième prix du concours «Città di Padova» en Italie.

Programme

Komitas

Partie I

1. «Yes saren kougayi» (Je suis venu des montagnes)
2. «Alagyaz bardzr sarin» (Sur le sommet d'Alagyaz)
3. «Ho՛y, Nazan»
4. «Kanch'e՛, krrounk» (Appelle la cigogne)
5. «Yerkink'n ampel e» (Le ciel est couvert)
6. «Lorik» (La caille)
7. «A՛kh, maral jan» et «Ervoum em»
8. «Maron a kayne» (Attends, c'est Maro !)
9. «Zoulo»
10. «Hov arek'» (Faites l'ombre)
11. «Zinch' u zinch'»
12. «Ampel a kamar-kamar» et «Djour kouga»
13. «Alagyaz» et «Khnki tsarr»
14. «Es guisher» (Cette nuit)
15. «K'élé, k'élé» (Viens, viens)

Partie II

1.-2. Deux morceaux de piano
3. «Ch'inar es» (Tu es un arbre)
4. « Lé, lé, yaman»
5. «Shogher jan»
6. «Garun a» (C'est le printemps)
7. «Tsitserrnak» (L'arc-en-ciel)
8. «Lusnaky sari takin» et «P'ap'ouri»
9. «Tsirani tsarr» (L'abricotier)
10. «Dzayn tour, o՛v tsovak» (La mer me répond)
11. «Mokats' Mirza»
12. «Antouni» (Le sans-abri)
13. «Krrounk» (La cigogne)
14. «Hayastan» (Arménie)
15. «Bam p'orotan»

Mekertitch Mekertitchyan – baryton
Antoine Terny – pianiste

Կոմիտաս

I բաժին

1. «Ես սարեն կուգայի»
2. «Ալագյազ բարձր սարին»
3. «Հո՛յ, Նազան»
4. «Կանչե՛, կռունկ»
5. «Երկինքն ամպել է»
6. «Լորիկ»
7. «Ա՛խ, մարալ ջան» և «Էրվում եմ»
8. «Մարոն ա կայնե»
9. «Զուլո»
10. «Հով արեք»
11. «Ձինչ ու զինչ»
12. «Ամպել ա կամար-կամար» և «Ջուր կուգա»
13. «Ալագյազ» և «Խնկի ծառ»
14. «Էս գիշեր»
15. «Քելե, քելե»

II բաժին

1. - 2. Դաշնամուրային երկու պար
3. «Չինար ես»
4. « Լե, լե, յաման»
5. «Շողեր ջան»
6. «Գարուն ա»
7. «Ծիծեռնակ»
8. «Լուսնակը սարի տակին» և «Փափուրի»
9. «Ծիրանի ծառ»
10. «Ձայն տո՛ւր, ո՛վ ծովակ»
11. «Մոկաց Միրզա»
12. «Անտունի»
13. «Կռունկ»
14. «Հայաստան»
15. «Բամ փորոտան»

Մկրտիչ Մկրտչյան – բարիտոն
Անտուան Տերնի – դաշնամուր

Dégustation de désserts traditionnels arméniens après le concert